

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 29.9.2005
KOM(2005) 461 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Priority politiky EU v oblasti spektra pro přechod na digitální vysílání v souvislosti
s nadcházející Regionální radiokomunikační konferencí Mezinárodní telekomunikační
unie (ITU) v roce 2006 (RRC-06)**

Obsah

1.	RRC v souvislosti s „přechodem na digitální vysílání“	3
1.1.	Původ a oblast působnosti RRC	3
1.2.	Širší perspektiva politiky v oblasti vysílání	4
2.	Využití plného potenciálu získaného spektra.....	4
2.1.	Rozsah „získaného spektra“	4
2.2.	Evropská perspektiva budoucího využití získaného spektra.....	4
2.3.	Jednotný regulační přístup ke získanému spektru.....	5
2.4.	Výhoda harmonizace částí získaného spektra na úrovni EU	6
3.	Konkrétní dopad priorit EU na RRC.....	7
3.1.	Potřeba progresivního přístupu k plánování pásem v rámci RRC	7
3.2.	Podpora krátkého přechodného období.....	8
4.	Závěr	8

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Priority politiky EU v oblasti spektra pro přechod na digitální vysílání v souvislosti s nadcházející Regionální radiokomunikační konferencí Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) v roce 2006 (RRC-06)

(Text s významem pro EHP)

1. RRC V SOUVISLOSTI S „PŘECHODEM NA DIGITÁLNÍ VYSÍLÁNÍ“

Cílem tohoto sdělení je představit priority EU ohledně dostupnosti rádiového spektra v souvislosti s přechodem na digitální vysílání a nadcházející Regionální radiokomunikační konferencí Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) 2006 (RRC-06). Přispívá k cílům iniciativy i2010¹ zahájené v souvislosti s lisabonským programem, který zdůrazňuje význam dostupnosti spektra pro podporu inovace v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT) a větší pružnosti flexibility při řízení tohoto zdroje, aby se dosáhlo jeho efektivnějšího využití.

1.1. Původ a oblast působnosti RRC

Plánování rozhlasových a televizních vysílacích frekvencí se tradičně koordinuje na mezinárodní úrovni z důvodu velké pravděpodobnosti dálkové interference vznikající přenosem vysílacích signálů z velmi výkonných vysílačů umístěných na stožárech. Současný mezinárodní frekvenční plán pochází z doby uzavření Regionální dohody pro Evropské rozhlasové pásmo (Stockholm 1961).

V této souvislosti Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) zřídila **Regionální radiokomunikační konferenci (RRC)**² pro plánování nových **frekvencí pro pozemní digitální vysílání** (tj. pásma 174-230 MHz a 470-862 MHz). Tento nový plán se použije pro zeměpisné území vyjednávajících stran, tj. Evropu, včetně Ruské federace, Afriku a části Středního východu³, a nakonec nahradí výše uvedený stockholmský plán. Technickou přípravu konference v Evropě podporuje Evropská konference poštovních a telekomunikačních správ (CEPT), která přijímá **evropské společné postoje**, tj. počáteční technické jednací postoje pro koordinaci vyjednávání.

¹ KOM(2005) 229.

² Postup vyjednávání RRC je rozdělen do dvou zasedání: první zasedání, na němž byly přijaty technické podmínky pro návrh nového plánu, proběhlo v květnu 2004 (RRC-04) a v květnu 2006 se uskuteční druhé zasedání (RRC-06), na němž bude projednáván nový frekvenční plán založený na skutečné poptávce po frekvencích předložené každou zemí, která se jednání účastní.

³ Formálně jde o region ITU 1, který zahrnuje země se na západ od poledníku 170° východní délky a na sever od rovnoběžky 40° jižní šířky (vyjma Mongolska) a Íránskou islámskou republiku (celkem 120 zemí). Členské státy jsou právními jednacími stranami v rámci RRC. Komise je při jednáních ITU zastoupena delegací bez volebního práva a je formálně „sektorovým členem“ ITU (kategorie: regionální a jiné mezinárodní organizace).

1.2. Širší perspektiva politiky v oblasti vysílání

Dne 24. května 2005 Komise přijala sdělení o „**urychlování přechodu z analogového na digitální rozhlasové a televizní vysílání**“⁴, které stanoví cíle politiky Společenství pro tento přechod. Označuje zisky v oblasti spektra za jednu z hlavních výhod digitalizace, zejména „*dodatečnou kapacita spektra, která se uvolní vypnutím analogového pozemního televizního vysílání*“ a skutečnost, že „*bude rovněž důležité zbytečně neomezovat nové použití těchto pásem pro nové a inovativní služby*“.

Oblast působnosti a podoby budoucího plánu, který se má v rámci RRC vypracovat, nebyly systematicky posuzovány ve srovnání s jinými možnými přístupy, jako je decentralizovaný systém plánování a/nebo omezení centrálního plánování na malý podíl vysílacího spektra. Širší politická perspektiva procesu přechodu na digitální vysílání proto musí být uvedena do souladu s přístupem RRC k plánování spektra s ohledem na **širší souvislosti „vyvíjející se povahy vysílání“** a jevu zvaného „**digitální konvergence**“. Zejména je nutno řešit **vztah mezi přístupem RRC k plánování a rozvojem trhu a politiky**. Ke splnění těchto úkolů je klíčové dosáhnout praktických ujednání v plánování v rámci RRC, zvláště s ohledem na očekávání, že nový plán by měl platit několik desetiletí. Dále by mělo být zajištěno, aby plán přispěl ke skutečnému vnitřnímu trhu se zbožím a službami a zároveň poskytl pružnost k rozdělení spektra podle poptávky na místním trhu.

2. VYUŽITÍ PLNÉHO POTENCIÁLU ZÍSKANÉHO SPEKTRA

2.1. Rozsah „získaného spektra“

Pokud dojde k přechodu od analogového televizního vysílání k digitálnímu přenosu (stejně rozlišení obrazu, stejný počet kanálů), bude zapotřebí třikrát až šestkrát menší rádiové spektrum. To znamená, že asi 300 až 375 MHz aktuálního množství přiřazeného pozemnímu vysílání by bylo možno uvolnit a nově zpřístupnit.

I s ohledem na vedlejší faktory ovlivňující využití spektra, jako je potřeba současného přenosu analogových a digitálních kanálů, možné změny v povinnostech pokrytí⁵, konečný výběr přenosových norem a nahrazení pozemního přenosu jinými platformami (např. kabelovým a satelitním přenosem), se očekává, že na konci procesu přechodu na digitální vysílání bude k dispozici značné množství „nevyužitého“ spektra⁶. To se často označuje jako „**získané spektrum**“.

2.2. Evropská perspektiva budoucího využití získaného spektra

Vzhledem k rychlému rozvoji služeb vysílání a rostoucímu vlivu technického sblížení, společně s technologickým rozvojem pro vytváření nových možností v oblasti služeb, není na této křižovatce možné předpovědět relativní význam budoucí poptávky po zdrojích v oblasti spektra, ačkoliv časový horizont pro vypnutí analogového televizního vysílání je stále

⁴ KOM(2005) 204, které se v tomto dokumentu označuje jako „sdělení o přechodu na digitální vysílání“.

⁵ Méně přísné podmínky pro všeobecné pokrytí by výrazně snížily množství potřebného spektra a tím by zvětšily případné získané spektrum.

⁶ Organizace Ofcom (Spojené království) již například vypočítala, že přechodem na digitální vysílání ve Spojeném království by mohlo být pro nové služby uvolněno nejméně 112 MHz. Očekávané množství uvolněného spektra ve Spojeném království je pouze částí získaného spektra, jak je definuje tento dokument, jelikož se vztahuje pouze na jiné služby než vysílání.

jasnější. Sdělení o přechodu na digitální vysílání stanovilo jako termín pro vypnutí analogového vysílání rok 2012. To znamená, že o využití získaného spektra by se mělo diskutovat a rozhodnout v příštích šesti letech. Tato skutečnost je podnětem k rychlému zahájení zkoumání na úrovni výzkumu a vývoje, tržních příležitostí, nutných regulativních opatření a plánování zdrojů frekvenčního spektra. Komise hodlá hrát v této souvislosti vedoucí roli tam, kde jsou zřejmé přínosy koordinace v rámci celé EU, a usilovat o to, aby členské státy v tomto procesu aktivně spolupracovaly.

Jendou z klíčových otázek v souvislosti s digitalizací bude to, jak nejlépe využít získané spektrum. Skupina pro politiku v oblasti rádiového spektra (RSPG) doporučila rozlišovat tři kategorie poptávky po spektru⁷:

- spektrum potřebné ke zlepšení služeb pozemního vysílání: např. služeb vyšší technické kvality (zejména HDTV), zvýšený počet programů a/nebo zlepšení zážitků při sledování televize (např. vícekamerové záběry při sportu, individuální toky zpráv a jiné částečně interaktivní možnosti),
- rádiové zdroje potřebné pro „konvergované“ vysílací služby, od nichž se očekává, že budou především „hybridními“ službami zahrnující tradiční vysílání a mobilní komunikaci,
- frekvence, které mají být přiděleny pro nové „způsoby využití“, jež nepatří do skupiny aplikací pro vysílání. Některé z těchto případných nových „způsobů využití“ získaného spektra jsou budoucími službami a aplikacemi, které ještě nejsou uvedeny na trh, a jiné jsou stávajícími službami, které se dosud neprovozují na těchto frekvencích (např. rozšíření 3G služeb, rádiové aplikace krátkého dosahu).

Komise vyzývá členské státy, aby podpořily **zahájení diskuse o využití získaného spektra** vyplývající z přechodu na digitální vysílání s ohledem na návrhy skupiny RSPG a na cíl zajistit jednotný trh pro zařízení a služby.

Komise se k tomuto procesu připojí stanovením nutných **záměrů v příslušných výzkumných oblastech pracovního programu IST**, aby bylo možné posoudit nové a inovativní technologie podporující vznikající služby a aplikace využívající získané spektrum a kvantifikovat potřeby v oblasti spektra.

V obecnější rovině vezme Komise v úvahu skutečnost získaného spektra při stanovování budoucích **záměrů politiky v oblasti rádiového spektra**. S ohledem na to, aby tržní poptávka mohla určovat nejlepší využití získaného spektra, již Komise zmínila možnost **stanovení obchodovatelnosti vysílacích pásem**⁸ a bude také analyzovat význam poskytnutí přístupu k části získaného spektra pro použití bez licence a případně pro poskytnutí podkladových služeb pro sdílení vysílacích pásem. Komise v této souvislosti požádá skupinu RSPG o poradenství o určitých otázkách.

2.3. Jednotný regulační přístup ke získanému spektru

Členské státy mají povinnost **zajistit, aby RRC-06 nevytvořila příliš velké překážky přístupu k používání rámcových a autorizačních směrnic EU o elektronických**

⁷ Stanovisko skupiny RSPG o „dopadu přechodu k digitálnímu vysílání na spektrum“, ref. RSPG04-55, <http://rspg.groups.eu.int>.

⁸ KOM(2005) 400.

komunikacích a jiných použitelných právních předpisů EU týkajících se budoucího rozdělení a přiřazení získaného spektra. Přístup ke získanému spektru bude muset být v souladu s článkem 9 rámcové směrnice⁹, podle kterého „Členské státy [...] zajistí, aby se při rozdělování a přidělení takových rádiových frekvencí vnitrostátními regulačními orgány vycházelo z objektivních, průhledných, nediskriminačních a přiměřených kritérií“. Kromě toho článek 7 autorizační směrnice¹⁰ klade další požadavky na postup omezení počtu práv na užívání, která mají případně být udělena pro užívání rádiových frekvencí.

Z praktického hlediska by jednotné provádění nařízení EU mělo zabránit tomu, aby přechod vedl k deformaci trhů opírajících se o dostupnost spektra. V zájmu podpory tohoto cíle bude Komise podporovat diskusi ve **skupině pro politiku v oblasti rádiového spektra a skupině evropských regulačních orgánů** v zájmu analýzy regulačních dopadů budoucího nového rozdělení získaného spektra, aby se určily a řešily možné vznikající nejednotnosti mezi prováděním právních předpisů EU v jednotlivých zemích.

Komise a členské státy by měly zajistit, aby **budoucí regulace získaného spektra** byla v souladu s rámcem EU pro elektronické komunikační služby¹¹ a aby byla jednotně prováděna v celé EU.

Zavádění nových služeb, které nepatří do kategorie vysílacích služeb (podle Radiokomunikačního řádu ITU) ve frekvenčních pásmech podléhajících RRC, může tento postup navíc vyžadovat správné nové rozdělení nebo společné přidělení, tedy postup na úrovni ITU/WRC, a to zejména v případech, kdy by tyto služby mohly způsobovat interferenci s vysílacími službami mimo území EU.

Komise bude spolupracovat s členskými státy na určení případné **činnosti potřebné na úrovni Společenství pro přípravu WRC-07**¹², jakož i na jednáních konference WRC, aby byl zajištěn „spravedlivý přístup“ ke získanému spektru pro všechny jeho případné uživatele.

2.4. Výhoda harmonizace částí získaného spektra na úrovni EU

Získané spektrum je příležitostí pro stanovení frekvencí pro nové celoevropské služby. Očekává se, že mnohé z těchto budoucích služeb budou přispívat k dosažení cílů politiky EU stanovených v iniciativě i2010¹³, zejména k budování informační společnosti, která je otevřenější, podporuje kvalitu života a snižuje regionální rozdíly. Komise je proto toho názoru, že **část získaného spektra by měla být vyhrazena pro harmonizaci**¹⁴ **na evropské úrovni**. Vzhledem k tomu, že získávání spektra bude v členských státech probíhat různým tempem a bude ovlivňováno měnícími se zájmy, je určitá míra koordinace na evropské úrovni nezbytná. Je příliš brzo na to, aby bylo možno předvídat množství potřebného harmonizovaného spektra a také to, které služby mají být provozovány v harmonizovaných pásmech a kdy. Je však velmi důležité, aby již nyní byly v celé EU zahájeny společné úvahy,

⁹ Směrnice 2002/21/ES o předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací.

¹⁰ Směrnice 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací.

¹¹ Také v souladu s budoucími právními předpisy, které vzniknou v důsledku současného přezkumu právního rámce.

¹² Světová radiokomunikační konference ITU 2007.

¹³ Viz poznámka pod čarou 1.

¹⁴ Termín „harmonizace“ je nutno chápat v širších souvislostech umožnění zavádění celoevropských služeb, včetně společného přijetí pružných přístupů k řízení spektra jako je obchodování se spektrem a používání bez licence.

aby nedocházelo k rozštěpení a vzniku situací, ve kterých by „zátěž z minulosti“ bránila pozdějšímu zřízení získaného spektra harmonizovaného na úrovni EU.

Komise a členské státy by měly zajistit dostatečnou úroveň **harmonizace přístupů týkajících se získaného spektra**, zejména aby bylo možno uspokojit budoucí poptávku po **celoevropských službách**. V zájmu této přípravy by členské státy a Komise měly:

- potvrdit přínosy a proveditelnost harmonizace některých frekvenčních pásem získaného spektra,
- analyzovat klíčové vlastnosti těchto harmonizovaných pásem, aby se maximalizovala jejich hospodářská a společenská hodnota a
- vyvinout společnou strategii pro podporu cíle harmonizovaného získaného spektra.

3. KONKRÉTNÍ DOPAD PRIORIT EU NA RRC

3.1. Potřeba progresivního přístupu k plánování pásem v rámci RRC

Jelikož nelze s dostatečnou jistotou předvídat poptávku po případných službách a provozních režimech v získaném spektru, mělo by **plánování RRC** nabízet **dostatečnou technickou pružnost** pro zvládnutí široké škály **budoucích vysílačích služeb** a umožňovat **případné jiné využití** téhož spektra **jiným technologiemi a službami**¹⁵. Cíl pružnosti byl již částečně řešen na RRC-04. Některá technická hlediska však stále zahrnují způsoby plánování, které by mohly brzdit budoucí technologický rozvoj¹⁶. Dále je nutno zajistit, aby způsoby technického plánování nebyly v rozporu s právem Společenství, zejména se směrnicí o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních¹⁷.

Spektrum pro digitální rozhlas je také součástí plánování RRC a ačkoli je podpora pro přechod k digitálnímu rozhlasovému vysílání v tomto okamžiku méně zřetelná, je nicméně důležité, aby služby rozhlasového vysílání získaly spektrum potřebné k hladkému přechodu k digitální infrastruktuře¹⁸ a k různým možným normám bez vyloučení jakýchkoli budoucích možností¹⁹.

Komise vyzývá členské státy, aby **přezkoumaly technické základny plánování RRC a určily zbytečné restriktivní požadavky**, které by mohly narušovat zásady „**pružnosti**“ a „**technologické neutrality**“²⁰. To by mělo usnadnit spolupráci mezi členskými státy a Komisí při jednáních RRC, aby byl **minimalizován účinek těchto restriktivních opatření**.

¹⁵ Tento cíl také podporuje skupina pro politiku v oblasti rádiového spektra. Viz stanovisko uvedené v poznámce pod čarou 7.

¹⁶ Např. restriktivní požadavky na rozdělení kanálů, předpoklad síťových topologií, které vycházejí z použití velmi výkonných vysílačů na vysokých stožárech.

¹⁷ V rámci RRC se je třeba vyhnout prvkům, které uvedená směrnice zahrnuje (např. vysílání mimo pásmo, rušivé vysílání, vlastnosti příjmu).

¹⁸ Na některých trzích existuje zvýšené riziko nedostatku frekvenčního spektra pro digitální rozhlasové vysílání, protože některé frekvence původně vyhrazené pro digitální rozhlasové vysílání už byly použity pro jiné služby (například mobilní aplikace založené na normě DMB).

¹⁹ Současné možnosti RRC zahrnují ustanovení pouze pro normu T-DAB.

²⁰ Tento technický přezkum by mohl být proveden v souvislosti s přípravou CEPT na RRC-06. Měl by zahrnovat televizní i rozhlasové služby.

3.2. Podpora krátkého přechodného období

Komise ve svém sdělení o přechodu na digitální vysílání vyjádřila svůj závazek uskutečnit tento „přechod“ rychle. Za termín pro vypnutí analogového televizního vysílání v členských státech a tedy za konec přechodného období v Evropské unii označila počátek roku 2012.

V širších souvislostech bude muset RRC rozhodnout, kdy stávající rozdělení pro analogové vysílání přestane být právně chráněno před interferencí. V Evropě by se konec ochrany analogových kanálů měl v ideálním případě shodovat s navrženým datem vypnutí analogového vysílání, tj. rokem 2012. V případě mnohem delšího období ochrany analogového vysílání požadovaného jejich sousedy mimo EU by mohly být členské státy hraničící se zeměmi mimo EU znevýhodněny. Při prvním jednání konference RRC (RRC-04) však již byly zachovány dva scénáře: jeden scénář vychází z termínu ukončení ochrany před interferencí s kanály analogového vysílání v roce 2015 a druhý scénář vychází z termínu v roce 2030 nebo později. V důsledku toho Komise doporučuje, aby se členské státy dohodly na společné vyjednávací pozici v rámci RRC pro podporu zachovaného scénáře vycházejícího z konečného termínu, který je nejbližší roku 2012, totiž roku **2015** jako termínu ukončení všeobecné ochrany analogových kanálů vysílajících z území mimo EU.

Komise vyzývá členské státy, aby přijaly **společný postoj** při vyjednávání v rámci RRC, aby bylo zajištěno, že ke **konci přechodného období**, totiž ukončení všeobecné právní ochrany analogových kanálů, došlo **v nejbližším navrhovaném termínu**, co možná nejbližší roku 2012.

4. ZÁVĚR

Přechod k digitálnímu vysílání je jak politickou, tak i technickou otázkou. Technická rozhodnutí, která budou přijata na konferenci RRC-06, mohou výrazně ovlivnit proces přechodu na digitální vysílání, s rizikem omezení rozsahu možností, které by měly být v budoucnosti k dispozici regulačním orgánům a tvůrcům politik s ohledem na měnící se situaci v oblasti vysílání, technický rozvoj a konvergenci.

Kromě toho by měla být plně zohledněna evropská perspektiva. Členské státy by měly dle možností co nejvíce posílit svou pozici při „vyjednávání“ přijetím společných postojů a společných strategií vyjednávání, počínaje skutečné dohodou o způsobu zohlednění hlavních politických priorit. Proto se členské státy vyzývají ke společnému řešení zbývajících problémů předložených v tomto sdělení a ke koordinaci své činnosti.

Komise vyzývá Radu a Evropský parlament, aby politicky podpořily dosažení cílů stanovených v tomto sdělení.